

Michael van Balken is uroloog in ziekenhuis Rijnstate in Arnhem.

@MRvanBalken

Vuistregel is: hoe kleiner het klinkt, hoe groter het meestal is

Ingreepje

'Hey man. Leuke *stukjes* schrijf je.' Aldus een collega (nee, ik vertik het, ik zeg geen *collegaatje*) in de koffiekamer. 'Voor dat *blaadje* toch? Of alleen online?'

We hebben het niet altijd in de gaten, maar verkleinwoorden: we strooien er scheutig mee rond. Tegelijk verfoeien we ze. Niet verrassend kwamen diverse 'tjes' jarenlang moeiteloos in de top 10 van de 'Weg met dat woord'-verkiezing van het Instituut voor de Nederlandse Taal.

In het vermakelijke boekje *Waarom taal soms irritant is* (2018) regent het voorbeelden met een hoog 'grijp-je-EpiPen-gehalte'. Het bovengenoemde *collegaatje* bijvoorbeeld, of een *koffietje*. Mijn *mannetje* voor een meer dan volwassen partner, of *groentjes* in een restaurant. Een *dingetje* als in 'dat is wel een *dingetje*', of een *dinnetje* (vriendinnetje) voor een vrouw ruim voorbij de peuterleeftijd. Of een *wijntje*, waar meestal een halve fles wordt bedoeld, dan wel een *stukje* als in 'een *stukje* zelfontplooiing'.

Bij die laatste is voor mij persoonlijk de anafylactische shock nabij. Nederlanders verkleinen zich een ongeluk. Om schattig te maken of gezellig, of om te liefkozen. Maar ook om te verzachten, minder erg te laten lijken. Súperhandig dus voor de brengers van vervelende *boodschapjes*. Want die lijken daardoor beduidend minder erg dan ze zijn.

Hoed u derhalve voor wat *testjes*, die inderdaad kunnen bestaan uit met een geblindeerd oog letters voorlezen, maar net zo goed u drie dagen voor pampus achter kunnen laten. Zeker als er *prikjes* voor nodig zijn of er een *slangetje* ergens in moet waar normaal alleen iets – veel minder vervelends – uitkomt. Een *vragenlijstje* kost bijna altijd meer tijd dan het aanvragen van een uitkering, het aanleveren van uw belastinggegevens en het regelen van een nieuwe nationaliteit bij elkaar. Maar echt pech heeft u pas als een en ander leidt tot een *ingreepje*, niet zelden via een paar *sneetjes*. Mocht u denken dat dat betekent dat het voorbij is voor u er erg in heeft en u moet zoeken naar wáár ze nou eigenlijk naar binnen zijn gegaan, dan moet ik u teleurstellen. Het betekent meestal dat u zes weken geen kant meer op kunt. En dat uw buik eruitziet alsof iemand er in littekenmorse een bericht voor u op heeft achtergelaten. Vuistregel is: hoe kleiner het klinkt, hoe groter het meestal is.

Gek genoeg is er echter één woord in de zorg dat zelden, wat zeg ik, nooit verkleind wordt. Niet om schattiger te maken en niet om te verzachten. *Doktertje*. Of: *artsje*. Nooit. Zeker niet door dokters zelf. *Zustertje* dan weer wel. Maar dat is een *stukje* op zich waard. ■

Dagelijks nieuwe blogs op **medischcontact.nl**